

PARS II.

DE ADMINISTRATIONE REGIMINIS ECCLESIASTICI

SECTIO PRIMA

De officio et potestate praelatorum ecclesiasticorum aliorumque clericorum

TITULUS I.

DE METROPOLITA.

195. – Sapienter equidem constitutum est, et ab ipsis Ecclesiae primordiis servatum, ut in singulis provinciis invenirentur quorum inter fratres haberetur prima sententia, quique Archiepiscopi ac Metropolitae dicuntur. Per eosdem autem de plenitudine supremæ potestatis Romani Pontificis plenius participes factos, maiori bono provinciae, vigori ecclesiasticae disciplinae arctiorique unitati cum Apostolica Sede consulitur.

196. – Praerogativæ ac iura, quæ per Apostolicas Constitutiones, ac præsertim per S. Concilium Tridentinum, Metropolis facta sunt, reverenter ab omnibus agnoscantur.

197. – Metropolitæ est Concilium provinciale convocare ac eidem præsidere, quod apud nos ex Apostolico indulto (Const. Leoni XIII *Trans Oceanum*) duodecimo quoque anno differri potest. Synodus autem

haec Metropolitam pro tempore existentem rogat enixe, ut in posterum hic terminus non praeterlabatur quin Concilium Provinciale convocetur ac celebretur; plura enim faustissima ex hac praxi speranda. Quod si ob temporum calamitates aliisve de causis huic obligationi nequeat fieri satis, Metropolita, in gravioribus saltem negotiis, frequens commercium ac consuetudinem mutamque consiliorum communicationem cum Episcopis suffraganeis instituere satagat.

198. – Conc. Trid. (sess. 23, cap. 18 De ref.) Metropolitanis praecipit invigilare super erectionem ac conservationem Seminariorum in dioecesibus suffraganeis, ad hoc ut omnia iuxta ipsius Concilii praescripta procedant.

199. – Curet Metropolita ut Curiae Cancellarius sedulo ac fideliter ad suffraganeos transmittat Litteras Encyclicas ceteraque documenta ab Apostolica Sede accepta, necnon ut facultates ac Privilegia, quae Episcopis Provinciae ad tempus concedi solent et per Metropolitanum transmitti, opportune renoventur.

200. – Dioeceses suffraganeas Metropolita visitare potest, causa tamen in Concilio provinciali cognita et approbata et dioecesi sua plene visitata.

201. – Metropolita in casibus a iure expressis appellationem suscipit a suffraganeorum sententiis in causis tum civilibus tum criminalibus: ea vero sit agendi ratio in tribunali Metropolitanæ, ut sacri canones et Apostolicæ Constitutiones adamussim serventur.

202. – Si Capitulum Sedis suffraganeae vacantis intra tempus a S. Conc. Trid. constitutum Vicarium Capitularem non deputaverit, ad Metropolitam pertinet Vicarium Capitularem constituere. Si vero Sedes vacans Capitulo careat, et Apostolica Sedes aliter non providerit, Metropolitanæ est huiusmodi Vicarium designare.

203. – Pallium aliaque insignia suae potestatis Metropolitanæ per totam suam provinciam adhibere potest.

204. – Benedicendi etiam ius per totam provinciam Metropolitanæ tribuitur, idque tam solemniter quam simplici benedictione, etiam extra casum visitationis.

205. – Indulgentias quadraginta dierum concedere possunt, non solum in propria dioecesi, sed et in tota provincia ad normam decreti S. C. Indulg. 16 Nov. 1711 et 28 Febr. 1847.

TITULUS II.

DE EPISCOPIS.

206. – Praeter Summum Pontificem alios Pastores Christus instituit minori dignitate et auctoritate praeditos, qui portionem ecclesiastici territorii, seu proprias Dioeceses sibi ab ipso supremo Christianae Reipublicae Moderatore commissas, regerent ac gubernarent. Maximum igitur discrimen inter potestatem Petri factam, et privilegia et iura ceteris Apostolis concessa intercedit.

207. – Sunt vero Episcopi divino iure presbyteris superiores, ut constat ex Tridentina declaratione. Hinc etsi Episcopi potestas supremæ Romani Pontificis auctoritati subordinetur, intra limites tamen suae dioecesis, principes et ipsi constituti sunt, eisque triplex ex iure regiminis est attributa potestas, videlicet leges ferendi, iudicandi ac crimina coercendi.

208. – Hinc Episcopus in sua dioecesi, servatis de iure servandis, beneficia erigit et supprimit; Ecclesias parochiales dividit et beneficia rectoribus confert; populum docet ea quae ad aeternam salutem necessaria sunt;

clericos, qui indignos sese proprii ministerii exhibent, censuris ecclesiasticis punit; in laicorum crimina animadvertit; bona temporalia, quae ad Ecclesias aut ad loca pia spectant, vel immediate administrat vel eorum administrationi invigilat; denique cultui ac sacramentis rite administrandis vacat.

209. – Memores sint omnes fideles, sive clerici sive laici, adesse Episcopis ius ad obedientiam ex parte subditorum vi eorum ministerii, magisterii et regiminis: hinc, sive in dioecesana Synodo sive extra Synodum, leges ab Episcopo ferantur, adamussim ab omnibus observandae erunt.

210. – Omnes, sive laici sive clerici, a suo Episcopo doctrinam humiliter accipiant, eumque reverentur tamquam Doctorem et Magistrum sibi a Deo datum.

211. – Cum Episcopus de suae Dioeceseos administratione non subditis sed Romano Pontifici, et post mortem supremo omnium Pastori Christo Iesu, rationem sit redditurus; nemini liceat quae ab Episcopo in Dioecesis administratione disponuntur, censura notare, verbis mordere vel quomodocumque carpere. Quia vero hoc, ut quisque videt, in maximum rei christianae detrimentum cedit, volumus ut graviter coerceantur si qui aliquando fuerint susurrone vel alias detrahentes Episcopo in eius regendi munere.

212. – Ad obitum Episcopi singuli sacerdotes semel rem sacram pro eo peragant, intra quatuor dies ab accepta defunctionis notitia: intra octo vero dies in singulis Ecclesiis Dioeceseos Missa solemnis celebretur *de Requie*: idque sine magnis Ecclesiarum sumptibus fiat. (Cfr. Conc. Mex. III).

213. – Episcopi, tamquam lucernae in domo Dei ardentes simul et lucentes, eam degant vitam quae viva

lex quaedam sit ad quam aliorum mores sunt conformandi. Hinc iuxta monitum S. Caroli Borromaei, perfectam illam Episcopi imaginem digito Dei ab Apostolo descriptam (1 Timoth. III, 2) veluti exemplar sibi proponant.

214. – Quam imaginem ut in se perfecte referant, ea omnia religiose impleant, quae a Tridentino Concilio de residentia, et ab eodem ac antiquis canonibus de vita et honestate Episcoporum praescripta inveniuntur.

215. – Meminerint Episcopi ita praeesse sibi subditis oportere, ut non eis dominantur; sed illos tamquam fratres et filios diligant, elaborentque ut hortando et monendo ab illicitis deterreant, ne ubi contumaciter deliquerint debitis eos poenis coercere cogantur.

216. – Episcopis in memoriam revocamus clerum uberiolem fructum ex spiritualibus exercitiis percepturum, si qua ipsi valent libertate, peritia et charitate personaliter ea dirigant.

217. – Magni facienda est et fideliter peragenda Dioecesis visitatio a Conc. Trid. praescripta, quo facilius eius status percipiatur. Eam igitur visitent quotannis magna saltem ex parte et quidem per se, vel si legitime impediti fuerint, per idoneos viros.

218. – Numerosiora fercula, exquisitiores epulas etiam ultro delatas, sibi apponi Episcopi prohibeant in sacra visitatione, sed frugali victu contenti sint.

219. – Cum autem nihil tantum auctoritati detrahat, quam si impune ea quae statuta fuere negligantur; omnibus viribus satagant Episcopi ut ea, quae sacrae visitationis tempore, vel alia quacumque occasione praescripta sint, religiose a cunctis serventur.

220. – Sanctorum Apostolorum Limina intra de-

cennium visitent Episcopi, rationem status Ecclesiae suae Supremo Pastori Christi Vicario reddituri iuxta Instr. Bened. XIII, sicut solemniter iuramento promiserunt.

221. – Norma vero ad computandam hanc decem annorum seriem ea est, ut singuli anni qui numero quinque clauduntur, anni sint designati ad visitationem peragendam, quocumque demum anno facta fuerit Episcopi promotio vel dioecesis erectio.

222. – Episcopi Provinciae nostrae studiose servare curabunt ut Episcopum qui aliunde venerit benigne hospitio accipiant, cum eoque agant ut si fieri possit die festo si permanserit sermonem in primis ad populum habeat. Hoc etiam facere cogant sancta quadam vi charitatis ut populo benedicat.

223. – Si quando Coepiscopum in belli, famis, pestis, aut alias eiusdem generis calamitates incidere contingat, reliqui Provinciae Episcopi opem illi ferant tum oratione, tum publicis supplicationibus, tum eleemosynarum, prout quis poterit, largitione.

224. – Episcopus statim ac Dioeceseos administrationem assumit, testamentum sine mora conficiat iuxta normam legis canonicae et omnibus cautionibus civilibus adhibitis.

225. – Spolia autem ad Ecclesiam Cathedrali pertinent, quae iuxta litteras apostolicas *Cum illud* Pii PP. IX 1 Ian. 1847 hoc modo erunt computanda: « Sacra utensilia, quae Ecclesiis Cathedralibus debentur, haec esse edicimus: mitras scilicet, planetas, pluvialia, tunicellas, dalmaticas, sandalia, chirothecas, albas cum cingulis, lineos amictus et his similia; item missalia, gradualia, libros cantus firmi et musicae, libros pontificales, alterum cui titulus *Canon missae*; item calices, patena, pyxides, ostensoria, thuribula, vasa

aquae benedictae cum aspersorio, pelvim cum urceo, vasa sacra oleorum et urceolos una cum pelvibus et tintinnabulo, palmatorias, icones pacis, cruces archiepiscopales, candelabra cum cruce pro altaris usu, baculum pastorem, faldistorium aliasque res sacras, sive paramenta, sive ornamenta, sive vasa si quae sunt etiam ex sui natura usui profano congrua, dummodo non per accidens sed permanenter divino cultui sacrisque functionibus fuerint destinata. Exceptis annulis et crucibus pectoralibus et his omnibus utensilibus cuiusvis generis quae legitime probentur ab Episcopis defunctis comparata fuisse bonis ad Ecclesiam non pertinentibus, neque constet Ecclesiae fuisse donata. Volumus autem teneri ac debere Episcopos conficere in forma authentica inventarium, in quo pro rei veritate exprimant quando acquisita fuerint, et speciali nota describant quae ex Ecclesiae redditibus et proventibus sibi comparantur, ne alias praesumi debeat ea omnia redditibus Ecclesiae comparata fuisse ».

226. – Reliquiae SS^{mae} Crucis, iuxta nuperrimas Sanctae Sedis declarationes, successori relinquendae sunt.

227. – Si quis in Metropolitana civitate non fuerit Episcopus ordinatus, id optimum esse decernimus, ut intra duos menses se metropolitani sui repraesentet aspectibus, ut ab eo monitis ecclesiasticis fraterna charitate instructus quid observare debeat facilius recognoscat.

TITULUS III.

DE CURIA EPISCOPALI EIUSQUE OFFICIALIBUS.

228. – Personae quibus generatim apud nos curia Episcopalis constituitur hae sunt: 1° Vicarius Gene-

ralis, 2° Iudex pro testamentis, capellaniis et piis operibus, 3° Vicarius monialium, 4° Cancellarius, 5° Promotor fiscalis, 6° Defensor matrimoniorum, 7° Revisor computorum, 8° Aliquatenus etiam ad curiam pertinet Vicarius foraneus. Hi omnes, si excipias revisorem computorum, sacerdotes sint oportet; eorumque electio et remotio ad unum Episcopum, inconsulto Capitulo, spectat.

229. — Cancellarius, etsi secretarius apud nos vocatur, non est mere scriba; sed nonnullae facultates penes eum sunt quae ipsum quasi secundarium Episcopi Vicarium in multis constituunt: ipsius est episcopalia documenta manu sua signare. Vice-cancellarius si oportuerit, ipsi concedatur, qui Cancellario auxilio sit et eo absente vices gerat.

230. — Munus Cancellarii praeterea est scripturas librosque ad Episcopalem cancellariam spectantes fideliter servare ac custodire; ipsius scripturis ex officio confectis durante munere omnis fides in iudicio et extra adhibenda est.

231. — Cancellarius debet fideliter retinere: 1° Scripturas tam actorum civilium quam criminalium integre distinctis in locis ac armariis aptis; 2° Librum bene compactum in quo adnotentur et registrentur supplices libelli, decreta et rescripta gratiosa: provisiones et permissiones episcopales in quibus processus non conficiuntur; 3° Librum actuum visitationis dioeceseos; 4° Librum pariter bene compactum et cartulatum in quo adnotentur ea omnia quae pertinent ad moniales vel sorores votorum simplicium; 5° Librum cum elencho sacerdotum omnium in dioecesi degentium; 6° Librum in quo adnotentur ordinationes generales et particulares, aliasve Episcopi pontificales functiones; 7° Debet

acta ordinandorum distincte et ordinate servare et custodire; 8° Inventarium omnium scripturarum et processuum.

232. — Omnes supradicti libri habere debent in frontispicio sub titulo subscriptionem et approbationem Episcopi vel vicarii generalis et cancellarii illius temporis quo fuerunt compacti et a principio inscripti.

233. — Scripturae et instrumenta quae conficiuntur et rogantur a Cancellario Episcopi tamquam Cancellario servari debent in Episcopi cancellaria.

TITULUS IV.

DE CAPITULIS ECCLESiarUM CATHEDRALIUM.

CAPUT I. — De capituli Cathedralis munere et officio quoad proprium Episcopum.

234. — Ab exordiis Ecclesiae Catholicae Episcopi singuli, in sollicitudinem partis Ecclesiae vocati, *presbyterium* suum constituerunt, coetum scilicet clericorum, cuius opera et consilio facilius ac rectius ecclesiarum sibi commissarum administratio redderetur. Presbyterium hoc Capitulo Ecclesiarum Cathedralium in praesenti disciplina constituitur, cuius consilium, et in casibus a iure expressis etiam consensus, Episcopus saepe requirere debet, ut iuxta canonicas sanctiones procedat. Unde S. Ignatius M. ad Trallianos verba facit de « Consiliariis et assessoribus Episcopi in locum senatus Apostolorum » et Conc. Trident. (sess. 24, cap. 12 de Ref.) honorificenti senatus nomine Ecclesiae Capitulum vocat. Ast praeter hoc excellens munus et aliud aequae praecipuum Capitulo incumbit: publica scilicet Divini